

Dokumentasjonshåndbok for pårørende i møte med makt i forvaltningen

Verktøy for mot-dokumentasjon, sannhet og kollektiv motstand

 Forord

Sannhetsprotokollen er laget for pårørende, foresatte og nærstående som har erfart å bli tolket, misforstått eller feilaktig beskrevet av offentlig forvaltning.

Mange har opplevd hvordan forvaltningen skaper «sannheter» om mennesker – i journaler, møter og rapporter – som ikke samsvarer med virkeligheten.

Denne håndboken gir deg verktøy til å dokumentere det som skjer, uten å miste fatningen. Den viser hvordan du kan samle fakta, analysere mønstre og bidra til felles dokumentasjon av maktbruk og krenkelser.

Dette er ikke et klageskjema og ikke et forbedringsforslag til forvaltningen.

Dette er **mot-dokumentasjon** – din rett til å føre *egen sannhet*.

1. Hva slags makt møter vi?

- **Relasjonell makt:** Forvaltningen kontrollerer relasjoner, tilgang og tillit.
 - **Epistemisk makt:** Makt til å definere hva som er sant i dokumenter og journaler.
 - **Symbolsk vold:** Språk og betegnelser som gjør deg mindre troverdig.
 - **Strukturell makt:** Når formelle prosesser – som bekymringsmeldinger eller vergemålsaker – brukes som pressmiddel mot pårørende.
-

2. Hvordan krenkes pårørende

Typiske mønstre som gjentar seg:

- Latterliggjøring, avbrytelser og nedlatende tone i møter.
 - Feilaktige eller forvrengte gjengivelser i referater.
 - Fremstillinger av pårørende som «vanskelige» eller «ustabile».
 - Ignorering av dokumentert kunnskap fra pårørende.
 - Truster om bekymringsmelding eller tap av vergemål ved kritiske spørsmål.
 - Besøksnekt, overvåket samvær eller sosial isolasjon fra egne.
-

3. Strategier for dokumentasjon

Du skal:

- Skrive referat umiddelbart etter hvert møte.
- Bruke skjemaene systematisk.
- Kreve skriftlighet på alt – ikke telefonbeskjeder.
- Be rolig om innsyn og retting ved feil.
- Samle alt i kronologisk rekkefølge.

Du må unngå:

- Å reagere med sinne eller frustrasjon i møter.
 - Å skrive e-poster i affekt.
 - Å kommentere ansatte som personer – hold deg til handlinger og struktur.
-

4. Skjema: Rangering av maktbruk og hersketeknikker

Fyll ut etter hvert møte eller observasjon. Skala 1 = mild, 5 = grov.

Hendelse / observasjon

Skala 1–5 Kommentar

Bortforklaring eller tåkelegging

Latterliggjøring / nedlatende språk

Avbrudd eller ignorering

Manglende svar på spørsmål

Feilsitering / utelatelser i referat

Møte preget av ensidig kontroll

Trusler om konsekvenser

Utestenging fra møter eller informasjon

Provokasjon eller bevisst feil som skaper uro

Besøksnekt eller overvåket samvær

5. Skjema: Møtereferat og observasjon

Dato / tid: _____

Sted / plattform: _____

Deltakere: _____

Tema: _____

Hva jeg sa:

Hvordan det ble møtt:

Hvordan jeg ble fremstilt:

Avvik mellom min opplevelse og forvaltningens referat:

6. Samarbeid mellom pårørende

- Finn andre i samme kommune, institusjon eller tjenesteområde.
 - Bruk de samme skjemaene hver for seg.
 - Sammenlign notater etter en tidsperiode for å se mønstre.
 - Samle funnene og søk dialog med interesseorganisasjon, ombud eller presse.
-

7. Hvordan bruke dokumentasjonen

- Lever som samlet bevis til Pårørendeunionen eller andre organisasjoner.
 - Del anonymt med journalister eller forskere.
 - Bruk som grunnlag i samtale med advokat.
 - Lag lokale rapporter om systematisk praksis.
 - Ved grove forhold: vurder politianmeldelse.
-

8. Hva du ikke må gjøre

- Navngi enkeltansatte offentlig.
- Dele sensitive detaljer i sosiale medier.
- Skrive i affekt.

- Gi opp etter første avvisning – dokumentasjon får kraft over tid.
-

9. 📌 Prinsipp for bruk

Sannhetsprotokollen bygger på tre prinsipper:

1. **Saklighet fremfor følelser.** Fakta vinner i lengden.
 2. **Felles dokumentasjon.** Enkeltstemmer blir systemkritikk når de samles.
 3. **Trygghet i ord.** Det du skriver rolig, kan ingen ta fra deg.
-

🏠 Avslutning

Forvaltningen har journaler.

Du har sannheten.

Når vi skriver, teller og sammenligner –
når vi dokumenterer maktens mønstre –
begynner systemet å speile seg selv.

Og ingen makt tåler sitt eget speil.

📄 Praktisk informasjon

Utgave: 1.0

Lisens: Fri bruk til ikke-kommersiell formidling.

Kontakt: post@punionen.no